

FRANSIZ HUKUKU'NDA *VENTE AMIABLE* (DOSTANE SATIŞ) KURUMU

Institution of Vente Amiable in French Law

Nur BOLAYIR*

ÖZ

İcra ve İflâs Kanunu'na 111/a maddesi eklenerek, yeni bir satış usûlü kabul edilmiştir. Bu çerçevede, borçluya satış yetkisi tanınarak, borçlu kendine ait malı bizzat paraya çevirme imkânına kavuşmuştur. Hukukumuzda bu yönde bir düzenlemeye yer verilmesi, Fransız Hukuku'ndaki benzer bir düzenleme olan "*vente amiable*" kurumunun araştırılmasını, ilgili kurumun İcra ve İflâs Kanunu'nun 111/a maddesi ile arasındaki benzerliklerin ve farklılıkların incelenmesini gerekli kılmıştır. Hukukumuzdaki düzenlemede, Fransız Hukuku'ndaki düzenlemenin aksine, taşınır mallar ile taşınmazlar arasında bir ayırım yapılmamış; tüm malların paraya çevrilmesi aynı düzenlemeye tâbi tutulmuştur. Bunun yanı sıra, Fransız Hukuku'nda alacaklının veya alacaklıların satış süreci boyunca son derece aktif bir konumda bulunup, tüm işlemleri denetleme imkânına sahipler iken; hukukumuzda, satış işlemine ilişkin süreç boyunca alacaklının veya alacaklıların itiraz edebilmelerine, borçluyu denetlemelerine ilişkin herhangi bir düzenleme öngörülmemiş; sürecin yürütülmesi tamamen borçlunun iradesine terk edilmiş; borçlunun, satış için gerekli asgari bedeli ödeyebilecek bir alıcı bulması ve söz konusu bedelin on beş gün içerisinde yatırılması yeterli kabul edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Borçlu, satış yetkisi, vente amiable, alacaklı, paraya çevirme

Makalenin Geliş Tarihi: 08.02.2023, **Makalenin Kabul Tarihi:** 09.02.2023.

* Doç. Dr., Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukuku Anabilim Dalı, E-posta: nbolayir@gsu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6871-1181.

ABSTRACT

A new sales procedure was adopted by adding article 111/a to the Enforcement and Bankruptcy Code. In this context, the debtor who was given the right of sales had the opportunity to convert his own property into cash. The entry of force of such a regulation in our law necessitated the study of the institution of “vente amiable”, which is a similar regulation in French Law, and the examination of the similarities and differences between the relevant institution and article 111/A of the Execution and Bankruptcy Code. In our regulation, unlike the regulation in the French Law, no distinction is made between movables and immovable; the conversion of all goods into cash is subject to the same regulation. In addition, while the creditor or creditors are in a very active position during the sales process and have the opportunity to supervise all transactions in French Law; but in our law, there is no regulation regarding the ability of the creditor or creditors to object and inspect the debtor during the process of the sale; the execution of the process is completely left to the will of the debtor.

Keywords: Debtor, right of sales, vente amiable, creditor, conversion of goods into cash

GİRİŞ

24.11.2021 tarihinde kabul edilip, 30.11.2021 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanıp yürürlüğe giren 7343 Sayılı Kanun’un 12. maddesi ile İcra ve İflâs Kanunu (İİK)’na “borçluya satış yetkisi verilmesi” başlıklı 111/a maddesi eklenmiştir¹. Anılan maddenin son fıkrası çerçevesinde de İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Borçluya Satış Yetkisi Verilmesine Dair Yönetmelik (BSY) çıkartılmış ve bu Yönetmelik 28.05.2022 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir². Hukukumuzda taşınır ve taşınmaz malların paraya çevrilmesi icra dairesi aracılığıyla gerçekleştirilmekte ve asıl olarak açık arttırma yoluyla satış usûlü uygulanmaktadır³. Böyle bir yeni düzenleme

¹ Bkz. RG, 30.11.2021, S.31675.

² Bkz. RG, 28.05.2022, S.31849.

³ İcra ve İflâs Kanunu’nda açık arttırma yoluyla satış ile pazarlık yoluyla satış şeklinde iki farklı satış usûlü düzenlenmiş olmakla birlikte, pazarlık yoluyla satışın uygulama alanı son derece istisnadır. Bu bağlamda, cüzî tasfiyede sadece İİK. m. 119 çerçevesinde taşınırın pazarlık yoluyla satışı kabul edilmiştir. Küllî tasfiyede ise, İİK.m.241/f.I uyarınca hem taşınırın, hem de taşınmazların pazarlık yoluyla satışı mümkün olmasına karşın, bu satış usûlünün uygulanmasına neredeyse hiç

getirmek suretiyle, ilk kez paraya çevirme işleminin icra dairesi tarafından değil; bizzat borçlunun kendisi tarafından yapılmasını esas alan bir satış usûlü kanunî düzenlemeye kavuşturulmuştur. Ancak, borçluya satış yetkisi tanınmakla birlikte, icra memuru satış talebiyle ilgili bilgi ve belgeleri temin edip, satış için gerekli şartların bulunduğunu tespit ettiği takdirde, bunları icra mahkemesine göndermekte; mahkemenin yapacağı inceleme sonucunda talebin kabulüne karar verilmesi halinde de satış gerçekleştirilmektedir. O halde, ortada bir cebri icra satışı bulunduğu kabul edilmelidir⁴.

Hukukumuzda bu yönde bir düzenlemeye yer verilmesi, bizi yabancı hukuk sistemlerinden Fransız Hukuku'nda cebri icra yoluyla satışın dışında kalan, alacaklı ve borçlunun karşılıklı olarak anlaşması yoluyla borçlunun mallarının paraya çevrilmesini esas alan "*vente amiable*" (dostane satış)⁵

rastlanılmamaktadır. Pazarlık yoluyla satış hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Seda Özümücü, Cebri İcra Hukukunda Pazarlık Suretiyle Satış (İstanbul: Vedat, 2005), 221 vd.

⁴ Hakan Pekcanitez, "Borçluya Satış Yetkisi Verilmesi (İİK md.111/a)", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, no.1, (Haziran 2022): 840; Murat Atalı, İbrahim Ermenek ve Ersin Erdoğan, İcra ve İflâs Hukuku, 6.Bası (Ankara: Yetkin, 2022), 286. Satışın icra mahkemesinin kararına kadar askıda olması, mahkemenin kararıyla mülkiyetin geçmesi ve belirli bir tutarın üzerinde satış yapılması zorunluluğu sebebiyle, ilgili satışın takip hukukuna özgü bir tasarruf işlemi olarak kabul edilmesi gerektiği hususunda bkz. Nedim Meriç, İcra Hukukunda Karşılama Prensibi (Türk-İsviçre Hukuku Kapsamında) (İstanbul: On İki Levha, 2022), 127-128. Rızaen satışın cebri satışın karşılığı anlamında kullanıldığına, kuralları ve işleyişi İcra ve İflâs Kanunu tarafından düzenlenmiş bir özel hukuk sözleşmesinin söz konusu olduğuna ilişkin aksi görüş için bkz. Ramazan Arslan, Ejder Yılmaz, Sema Taşpınar Ayvaz ve Emel Hanağası, İcra ve İflâs Hukuku, 8.Baskı (Ankara: Yetkin, 2022), 393-dn:12; Okay Durman, "İcra ve İflâs Kanunu'nda Yapılan Değişikliklerle Borçluya Satış Yetkisi Verilmesi," in 8.Uluslararası Asos Congress Hukuk Sempozyumu Tam Metin Kitabı (İstanbul: Asos, 15-16-17 June 2022), 960.

⁵ "*Vente amiable*" kavramı, doktrinde "*rızaen satış*" ve "*anlaşmalı satış*" olarak iki farklı şekilde Türkçe'ye çevrilmiştir. "*Rızaen satışa*" ilişkin olarak bkz. Mehmet Emin Alpaslan, İcra Dairelerinin Özerkleştirilmesi: Fransız İcra Görevlisi Modeli (İstanbul: On İki Levha, 2018), 125 vd. "*Anlaşmalı satışa*" ilişkin olarak bkz. Mert Namli, İcra Hukukunda Taşınmaz Malların Haczi ve Paraya Çevrilmesi (İstanbul: On İki Levha, 2019), 575 vd. Ancak, kanaatimizce ilgili kavramın "*dostane satış*" olarak çevrilmesi daha isabetli olacaktır. Çünkü, "*amiable*" kelimesinin kökeni "*dost*" anlamına gelen "*ami*" kelimesine dayanmakta ve Fransız Hukuku'nda Medenî Usûl Kanunu'nun 1528 ilâ 1571. maddelerinde yargı dışı çözüm yollarını ortaya koymak amacıyla "*uyuşmazlıkların dostane çözüm yolları*" şeklinde çevirebileceğimiz "*résolution amiable des différends*" kavramına yer verilmektedir. Görüldüğü üzere, medenî usûl hukukunda her iki tarafın karşılıklı olarak anlaşması temeline dayalı olan, yargının

kurumunu araştırmaya ve ilgili kurumun İİK.m.111/a hükmüyle arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları ortaya koymaya yönelmiştir.

Fransız Hukuku'nda taşınırın ve taşınmazların dostane satışı Fransız İcra Kanunu'nda ayrı ayrı düzenlenmiştir. Bu çerçevede, çalışmamızın birinci bölümünde taşınırın, ikinci bölümünde ise, taşınmazların dostane satışını incelemeyi; üçüncü bölümde ise, İİK.m.111/a hükmünü Fransız Hukuku'nun dostane satışa ilişkin düzenlemeleri ışığında değerlendirmeyi amaçlamaktayız.

I- TAŞINIRLARIN DOSTANE SATIŞ YOLUYLA PARAYA ÇEVİRİLMESİ

Fransız Hukuku'nda taşınırın dostane satışı çerçevesinde İcra Kanunu'nda ikili bir ayırım yapılmış ve maddî eşyalar ile gayrî maddî haklar ayrı hükümlere tâbi tutulmuştur.

A- Maddî eşyaların dostane satış yoluyla paraya çevrilmesi

Hacedilmiş maddî eşyaların dostane satış yoluyla paraya çevrilmesi, ilk kez 9 Temmuz 1991 tarihli ve 91-650 sayılı İcra Sisteminde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun⁶'un 52. maddesiyle ve bunun paralelinde sözü geçen Kanun'un Uygulanmasına İlişkin 31 Temmuz 1992 tarihli ve 92-755 sayılı Kararname⁷'nin 107. maddesiyle düzenlenmiş; 19 Aralık 2011 tarihli ve 2011-1895 sayılı Kararnameyle⁸ İcra Kanunu'na L. 221-3 maddesi; 30 Mayıs 2012 tarihli ve 783 sayılı Kararnameyle⁹ de İcra Kanunu'na R. 221-30 ilâ R. 221-32 maddeleri eklenmiştir.

Kanun'un L. 221-3 maddesinin 2. fıkrasında kendisine karşı cebri icra yoluna başvurulmuş olan borçlunun, alacaklıların alacaklarının karşılanması amacıyla kendi iradesiyle mallarını satabileceği düzenlenmiş; bu çerçevede

dışında kalan alternatif uyuşmazlık çözüm yolları “dostane” ifadesiyle vurgulandığından, Fransız Hukuku'nda cebri icra prosedürünün dışında kaldığı ve tamamen borçlar hukuku hükümlerine tâbi olduğu kabul edilen bir satış işleminin de “dostane satış” şeklinde isimlendirilmesinin uygun olacağını düşünmekteyiz.

⁶ Bkz. <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000172847/#:~:text=L'activit%C3%A9,A9%20des%20personnes%20physiques,d%C3%A9cret%20en%20Conseil%20d'Etat>

⁷ Bkz. <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT00000054140>

⁸ Bkz. <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/LEGIARTI000025024673/2012-06-01/>

⁹ Bkz. <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/LEGIARTI000025936193/2012-06-01/>

Kanun'un L. 221-3 maddesinin 1. fıkrası ve R. 221-30 maddesinin 1. fıkrası uyarınca, borçluya haciz işlemi huzurunda yapılmışsa o andan, haciz işlemi yokluğunda yapılmışsa, haciz tutanağının tebliğinden itibaren bir ay içinde¹⁰ haczedilmiş mallarını bizzat paraya çevirebilme imkânı tanınmıştır. Nitekim, Kanun'un haciz tutanağına ilişkin düzenleme getiren R. 221-16 maddesinin 1. fıkrasının 5. bendinde de borçlunun bir aylık süre zarfında, R. 221-30 ilâ R. 221-32 maddelerinde öngörülen şartlar dâhilinde, dostane satış imkânından yararlanabileceği açıkça belirtilmiştir. Anlaşıldığı üzere, bu bir aylık süre içinde borçlunun dostane satış olanağına sahip olduğunun haciz tutanağında mutlaka ortaya konulması gerekmektedir; aksi takdirde haciz tutanağı kesin hükümsüz olacaktır. Borçluya dostane satış imkânından yararlanabilmesi için tanınmış olan bir aylık sürenin sona ermesi beklenmeksizin malların cebrî icra yoluyla paraya çevrilmesine girişilmesi; bu bağlamda açık arttırma yoluyla satışa ilişkin hazırlık işlemlerine başlanıp, arttırma ilânı yapılması halinde ise, arttırma ilânı iptal edilecektir¹¹.

Malını bizzat paraya çevirme yetkisi verilmiş olan borçlu, bir aylık süre içinde alıcılar bulmaya çalışacaktır. Kanun'un R. 221-30 maddesinin 2. fıkrasında belirtildiği üzere, bu süre içinde haczedilmiş mallar yediemin tarafından muhafaza altına alınmakta; mallar üzerinde herhangi bir tasarrufta bulunulamamakta ve dostane satış işlemi tamamlanıp malların bedeli alıcı tarafından ödenmedikçe, malların yedieminden alınarak alıcıya teslimi söz konusu olmamaktadır¹². Kanun'un L. 221-3 maddesinin 3. fıkrası ve R. 221-31 maddesinin 1. fıkrası bağlamında, borçlu kendisine yapılan teklifler hakkında icra görevlisine yazılı¹³ olarak bilgi verecek ve bilgilendirme

¹⁰ Haczedilmiş mala ilişkin olarak istihkak iddiasında bulunulması halinde, icra hâkimi tarafından bu iddia hakkında karar verilinceye kadar bir aylık dostane satış isteme süresinin işlemesi duracaktır. Bu hususta bkz. Cour de Cassation Civ. 2e, 27 Nisan 2000, n° 98-16187 (<https://www.legifrance.gouv.fr/juri/id/JURITEXT000007043047/>). Aynı şekilde, hacze konu mallara ilişkin olarak haczedilmezlik iddiasında bulunulduğu takdirde de ilgili sürenin işlemesinin durması söz konusu olacaktır (Stéphane Piédelièvre, *Procédures civiles d'exécution* (Paris: Economica, 2016), 421).

¹¹ Natalie Fricero, "Saisie-vente", *Répertoire de procédure civile*, Décembre 2011, 37 (www.dalloz.fr); Piédelièvre, 421.

¹² Fricero, 38; Xavier Daverat, "Saisie: Protection du débiteur", *Répertoire de procédure civile*, Novembre 2019, 77 (www.dalloz.fr).

¹³ Bu bilgilendirmenin taahhütlü mektup şeklinde posta iade ilmühaberi ekli olarak olarak yapılmasının, dostane satış görüşmelerine ilişkin ispat faaliyetinin sağlanabilmesi bakımından daha isabetli olacağı hususunda bkz. Fricero, 38.

çerçevesinde alıcının adını-soyadını, adresini ve ne kadarlık süre içinde önerilen satış bedelini ödeyeceğini bildirecektir¹⁴. Kanun'un R. 221-31 maddesinin 2. fıkrası uyarınca icra görevlisi, borçlu tarafından kendisine bildirilen tüm bu bilgileri, taahhütlü mektup şeklinde posta iade ilmühaberi ekli olarak, haciz koyduran alacaklı ile o hacze iştirak etmiş olan alacaklılara tebliğ edecektir. Söz konusu tebligat yapıldıktan sonra alıcı, teklifini tek taraflı olarak geri aldığı takdirde hem takip yapan alacaklıya, hem de hacze iştirak eden alacaklılara karşı sorumlu olacaktır¹⁵.

Kanun'un R. 221-31 maddesinin 3. fıkrasına göre alacaklı veya alacaklılar, taahhütlü mektubun kendilerine tebliğinden itibaren on beş gün içinde kararlarını bildirmelidirler¹⁶; bu süre içinde herhangi bir cevap vermemeleri halinde, alıcının teklifini kabul etmiş sayılacaklardır. Alacaklıların on beş gün içinde herhangi bir cevap vermemelerine, kanunen teklifin kabul edildiği sonucu bağlandığına göre, dostane satışın gerçekleşmesi için mutlaka alacaklıların tümünün kabulünün arandığı neticesine ulaşılabilecektir¹⁷.

Alacaklının veya alacaklıların gerek açıkça gerekse zımnen söz konusu teklifi kabul etmeleri durumunda, dostane satış şartları dâhilinde malların paraya çevrilmesine geçilmektedir. Alıcı, Kanun'un R. 221-32 maddesi çerçevesinde, satış bedelini taahhüt etmiş olduğu süre içinde haciz koyduran alacaklının takip yaptığı yerdeki icra görevlisine ödemelidir. Satış bedelinin ödenmesiyle birlikte, Kanun'un L. 221-3 maddesinin 5. fıkrası uyarınca, alıcı malların mülkiyetini kazanmakta ve mallar alıcıya teslim edilmektedir. Malların bedelinin ödenmemesi halinde ise, mallar cebrî icra yoluyla paraya çevrilecektir¹⁸.

¹⁴ Kural olarak, borçlunun bir aylık dostane satış süresi içinde icra görevlisini yapılan teklifler ve teklifte bulunan alıcılar hakkında bilgilendirmesi gerekmektedir. Bu bir aylık süre geçtikten sonra yapılmış olan tekliflerin geçersiz kabul edilmesi gerekmele birlikte, gecikmeli olarak yapılmış olan teklifin alacaklıların menfaatleri bakımından taşıyabileceği önemi gözetilen icra görevlisi, söz konusu teklifi ilgililere tebliğ edebilecektir (Fricero, 38).

¹⁵ Fricero, 38; Daverat, 77.

¹⁶ Alacaklıların tümüne taahhütlü mektuplar aynı gün gönderilmemiş olabileceğinden, dolayısıyla mektuplar farklı tarihleri taşıyabileceğinden, her alacaklı mektubun kendisine tebliğinden itibaren on beş günlük süreden yararlanabilecektir (Fricero, 3).

¹⁷ Loïs Raschel, "Saisie des droits incorporels: saisie-vente des droits d'associé et des valeurs mobilières", Répertoire de procédure civile, Septembre 2012, 22 (<http://www.dalloz.fr>); Piédelièvre, 422.

¹⁸ Fricero, 41; Daverat, 77.

Kanun'un R.251-1 maddesinin 1. fıkrasında belirtildiği üzere, alıcının satış bedelini icra görevlisine ödemesinden itibaren bir ay içinde, icra görevlisi de alacaklıya ödemedede bulunacaktır. Birden fazla alacaklının mevcut olması ihtimalinde ise, Kanun'un R.251-3 maddesi bağlamında, belirttiğimiz bir aylık süre içinde icra görevlisi tarafından paraların paylaşılmasına ilişkin bir proje hazırlanacaktır. Kanun'un R.251-4 ile R.251-5 maddeleri çerçevesinde borçluya ve alacaklılara tebliğ edilecek olan bu projeye on beş gün içinde herhangi bir muhalefette bulunulmadığı takdirde, alacaklılara ödeme yapılacaktır¹⁹.

Alacaklı veya alacaklılar, Kanun'un L.221-3 maddesinin 3. fıkrasının 2. cümlesi bağlamında, malların dostane satış yoluyla paraya çevrilmesi için alıcılar tarafından borçluya yapılmış olan teklifi yetersiz²⁰ buldukları takdirde ise, ilgili tekliflerin kendilerini neden tatmin etmediğini gerekçeli olarak açıklamalı; bu çerçevede özellikle alacağın miktarına nazaran teklif edilen bedelin düşük olduğunu, malın cebri icra yoluyla daha yüksek bir bedel üzerinden paraya çevrilebileceğini ortaya koymalıdır²¹.

Kanun'un L. 221-3 maddesinin 4. fıkrasına göre, alacaklı veya alacaklıların mevcut teklifleri reddetmeleri durumunda, kural olarak herhangi bir sorumlulukları doğmayacak; ancak alacaklı veya alacaklılar sırf borçluya zarar vermek kastıyla dostane satışa karşı çıkmışlarsa, söz konusu davranışları hakkın kötüye kullanılması teşkil edecek ve bu bağlamda sorumlu tutulabileceklerdir. Anlaşıldığı üzere, kanun koyucu, anılan düzenlemeye yer vermek suretiyle, alacaklı veya alacaklıların keyfi şekilde davranmalarını

¹⁹ On beş gün içinde projeye muhalefet edilmesi halinde ne gibi işlemler yapılacağı ise, Kanun'un R.251-6, R.251-7, R.251-8 maddelerinde düzenlenmiştir. Buna göre, satış yerine getirme görevlisi borçluyu ve alacaklıları toplantıya çağırıp, projeye muvafakat edilmesi hususunda onları uzlaştırmaya çalışacaktır. Borçlu ve alacaklılar uzlaşmaya vardıkları takdirde, proje kesinleşecek ve paralar alacaklılar arasında paylaşılacaktır. Uzlaşma sağlanmadığı takdirde ise, satış yerine getirme görevlisi söz konusu durumu tutanak altına alacak ve meselenin karara bağlanabilmesi için derhal satışın yapıldığı yerdeki icra hâkimine başvuracaktır.

²⁰ Kanun hükmünde kullanılan "*yetersiz*" ifadesinin iki şekilde yorumlanması mümkündür. Bu çerçevede, teklif edilen bedelin alacaklının veya alacaklıların alacaklarını karşılamaması biçiminde bir yorumda bulunulabileceği gibi, teklife konu bedelin malın değerinin altında olması şeklinde de bir yorum yapılabilir. Ancak, alacaklının ya da alacaklıların malın değerini takdir edebilecek bir bilirkişi olmaması nedeniyle, ilk yorumun benimsenmesi daha isabetli olacaktır (Piédelièvre, 422).

²¹ Fricero, 39; Piédelièvre, 422.

engellemek istemiştir²². Böyle bir durumun varlığı halinde, borçlu icra hâkimine başvurarak zararının tazmin edilmesini talep edebilecektir. Ancak, dostane satışın yapılabilmesi için mutlaka alacaklının veya alacaklıların rızası aranıp, icra hâkiminin bu konuda karar verme yetkisi bulunmadığından, borçlu tazminata hak kazanacak olmakla birlikte, mallar cebrî icra yoluyla paraya çevrilecektir²³.

Alacaklının veya alacaklıların, dostane satış şartlarını gerekçeli olarak kabul etmemelerini takiben, haczedilmiş malların cebrî icra yoluyla satışı için gerekli işlemlere girişilebilecektir. Kanun'un R. 221-31 maddesinin 4. fıkrasında belirtildiği üzere, dostane satışın gerçekleştirilmemesi sebebiyle cebrî icra yoluyla satış işlemlerine başlanılabilmemesi için mutlaka Kanun'un L. 221-3 maddesinin 2. fıkrası ve R. 221-30 maddesinin 1. fıkrası çerçevesinde borçluya tanınmış olan bir aylık sürenin; dostane satışa ilişkin olarak alacaklılara tebligat çıkartılmış olması ihtimalinde ise, bu bir aylık süreye ek olarak alacaklılara verilmiş olan on beş günlük cevap süresinin geçmiş olması gerekmektedir. Kanun'un hükümlerinden açıkça anlaşıldığı üzere, cebrî icra yoluyla satışın gerçekleştirilebilmesi için mutlaka öncelikle dostane satış işlemlerine girişilip satışın yapılamamış olması şarttır²⁴.

Kanun'da öngörülmemiş olmasına rağmen, doktrinde isabetle savunulduğu üzere, dostane satış teklifinin alacaklı veya alacaklıların tümü tarafından kabul edilmemesi durumunda icra görevlisi gerek borçluyu, gerekse teklif sahibi alıcıyı bilgilendirmelidir. Böylece, belirttiğimiz süreler sona ermediği takdirde, borçlu yeni bir alıcı bulmak veya ilk alıcının teklif ettiğiinden daha yüksek bir bedel ileri sürmesini sağlamak şartıyla, yeni bir dostane satış işlemine girişilebilecektir²⁵.

Birden çok alacaklının varlığı durumunda, bunlardan bazıları dostane satış teklifini kabul edip, diğerleri reddettikleri takdirde nasıl bir sonuca varılması gerektiği hususunda herhangi bir kanunî düzenleme bulunmamaktadır. Tüm alacaklıların teklifi reddetmeleri halinde dostane

²² Kanun koyucu alacaklının veya alacaklıların kötü niyetinin varlığını özellikle aradığına göre, açık arttırma yoluyla satış neticesinde sırf ilgili malların borçlunun teklif ettiği bedelin altında satılmış olması, alacaklının ya da alacaklıların sorumluluğunun doğmasına yol açmayacaktır (Anne Leborgne, *Droit de l'exécution*, 2e édition (Paris: Dalloz, 2014), 618).

²³ Fricero, 40; Daverat, 77.

²⁴ Piédelièvre, 421.

²⁵ Fricero, 40.

satışın gerçekleştirilmesi mümkün olmayacağına göre, aynı yorumun belirttiğimiz ihtimal bakımından da geçerli olacağı, yani teklifin reddedilmiş sayılacağı söylenebilecektir. Bu çerçevede, alacaklılardan birinin bile teklif edilen bedelin yetersiz olduğu gerekçesiyle dostane satışa ilişkin muhalefeti, aynı zamanda tüm alacaklıları ilgilendirmektedir. Nitekim, satışın sonunda düşük tutardaki bedelin alacaklılar arasında paylaşılması neticesinde tüm alacaklılar bundan etkileneceklerdir²⁶.

B-Gayrî maddî hakların dostane satış yoluyla paraya çevrilmesi

Fransız Hukuku'nda pay sahiplerinin hakları ve gerek borsa işlemlerine konu olan, gerekse borsa işlemlerine konu olmayan menkul kıymetler, gayrî maddî haklar olarak öngörülmüştür. Gayrî maddî haklar üzerinde cebri icra faaliyetinin uygulanabileceği İcra Kanunu'nun R.231-1 ve devamı maddelerinde düzenlenmiş; bu çerçevede Kanun'un R.232-1 maddesinde, borçlunun sahibi olduğu pay sahibi hakları ile menkul kıymetlerin şirketin veya menkul kıymetleri çıkaran tüzel kişinin yedinde haczinin mümkün olduğu ortaya konulmuştur.

Gayrî maddî haklardan, üzerinde haciz işlemi uygulanmış olan gerek borsa işlemlerine konu olan menkul kıymetlerin, gerekse pay sahiplerinin hakları ile borsa işlemlerine konu olmayan menkul kıymetlerin dostane satış yoluyla paraya çevrilmesine Kanun'da imkân tanınmıştır. Bu bağlamda ilk kez, 31 Temmuz 1992 tarihli ve 92-755 sayılı Kararname'nin 107. ve 109. maddeleriyle düzenleme getirilmiş; 30 Mayıs 2012 tarihli ve 783 sayılı Kararnameyle de İcra Kanunu'na R. 233-3 ve R.233-5 maddeleri eklenmiştir.

Borsa işlemlerine konu olabilen menkul kıymetlerin haczedilmesi halinde, Kanun'un R.232-6 maddesinin 1. fıkrasında borçlunun haciz işleminin yapılmasından itibaren sekiz gün içinde icra memuru tarafından hacizden haberdar edileceği belirtilmiş; R.232-6 maddesinin 2. fıkrasının 4.bendinde ise, icra memurunca düzenlenen haciz tutanağında da bir ay içinde borçlunun, Kanun'un R.233-3 maddesi çerçevesinde, dostane satış imkânından yararlanabileceği açıkça ifade edilmiştir. Bu bağlamda, Kanun'un R.233-3 maddesinin 1. fıkrasına göre, borçlu haciz tutanağının kendisine tebliğini izleyen bir ay içinde haczedilmiş senetlerin hangi sırayla satılacağını

²⁶ Fricero, 40.

bizzat kendisi bildirebilecektir²⁷. Ancak, burada borçluya tanınmış olan paraya çevirme yetkisi, yukarıdaki açıklamalarımızda belirtmiş olduğumuz, klasik dostane satış usûlünden farklıdır. Satış bedeli piyasa tarafından arz ve talep dengesi çerçevesinde objektif şekilde belirlendiğinden, haciz koyduran alacaklının veya alacaklıların rızası aranmamakta; alıcıyla bedelin tespiti hususunda herhangi bir müzakere yapılmamaktadır²⁸. Kanun'un R.233-3 maddesinin 1. fıkrasının 2. cümlesinde belirtildiği üzere, satış bedeli, bu bedeli alacaklıya veya alacaklılara tahsis etmekle yükümlü olan aracı kurumun yedine geçmekte; yediemin sıfatını haiz aracı kurumun söz konusu bedel üzerinde herhangi bir tasarruf yetkisi bulunmamaktadır. Buna karşılık, Kanun'un R. 233-3 maddesinin 2. fıkrasına göre satış sonucunda elde edilen bedelin alacaklının veya alacaklıların alacaklarının tamamını karşılama²⁹ durumunda, alacaklar karşılandıktan sonra geriye kalan bedel üzerinde aracı kurum tasarruf yetkisine sahip olabilmektedir.

Pay sahiplerinin hakları ile borsa işlemlerine konu olmayan menkul kıymetlerin haczi halinde ise, Kanun'un R.233-5 maddesinde Kanun'un R.221-30 ilâ R.221-32 maddelerinde öngörülen şartlar dâhilinde dostane satış gerçekleştirilemediği takdirde, satışın cebrî icra yoluyla yapılacağı belirtilmek suretiyle, haczedilmiş söz konusu hakların ve menkul kıymetlerin dostane satış yoluyla paraya çevrilmesinin mümkün olduğu ortaya konulmuştur. Nitekim, Kanun'un R.232-6 maddesinin 1. fıkrasında borçlunun, haciz işleminin yapılmasından itibaren sekiz gün içinde icra memuru tarafından hacizden haberdar edileceği belirtilmiştir; R.232-6 maddesinin 2. fıkrasının 4.bendinde ise, icra memuru tarafından düzenlenen tutanakta da bir ay içinde borçlunun, Kanun'un R.221-30 ilâ R.221-32 maddelerinde ortaya konulan şartlar çerçevesinde, dostane satış imkânından yararlanabileceği açıkça ifade

²⁷ Nitekim, Kanun'un R.233-4 maddesinde cebrî icra yoluyla satış yapılacak olması halinde de satışın gerçekleştirilmesine kadar borçluya haczedilmiş menkul kıymetlerin hangi sırayla satılacağını belirleme imkânı tanınmıştır. Gayrî maddî hakların gerek dostane satış yoluyla, gerekse cebrî icra yoluyla paraya çevrilmesinde, borçlu haczedilmiş malların hangi sırayla satılacağına ilişkin herhangi bir beyanda bulunmadığı takdirde, takip yapan alacaklının belirlediği satış sırasına karşı çıkamayacaktır (Piédelièvre, 454).

²⁸ Raschel, 20; Leborgne, 664; Philippe Théry, "Saisie de droits sociaux et de valeurs mobilières", Répertoire des sociétés, Juin 2014, 28 (www.dalloz.fr).

²⁹ Satış bedeli maddî eşyaların paraya çevrilmesine ilişkin açıklamalarımızda belirttiğimiz üzere, Kanun'un R.251-1, R.251-3, R.251-4 ve R.251-5 maddelerinde öngörüldeği şekilde alacaklıya veya alacaklılara paylaştırılmaktadır. Bu hususta bkz. yuk. I-A.

edilmiştir. Böylece, Kanun'un R.221-30 maddesi uyarınca borçlu üçüncü kişi yedinde gerçekleştirilen haciz işleminden haberdar olmasından itibaren bir ay içinde dostane satış işlemlerine girişebilecektir. O halde, maddî eşyaların dostane satış yoluyla paraya çevrilmesine ilişkin açıklamalarımızda belirttiğimiz üzere³⁰, R. 221-31 maddesinin 1. fıkrası uyarınca, borçlu kendisine yapılan teklifler hakkında icra görevlisine bilgi verip, alıcının adını-soyadını, adresini ve ne kadarlık süre içinde teklife konu satış bedelini ödeyeceğini bildirecek; Kanun'un R. 221-31 maddesinin 2. fıkrasına göre icra görevlisi, tüm bu hususları, taahhütlü mektup şeklinde posta iade ilmühaberi ekli olarak, haciz koyduran alacaklı ile o hacze iştirak etmiş olan alacaklılara tebliğ edecek; Kanun'un R. 221-31 maddesinin 3. fıkrası bağlamında da alacaklı veya alacaklılar, taahhütlü mektubun kendilerine tebliğinden itibaren on beş gün içinde kararlarını beyan edecekler; anılan süre içinde herhangi bir cevap vermemeleri halinde ise, alıcının teklifini kabul etmiş sayılacaklardır. Dostane satışın gerçekleştirilmesi durumunda, Kanun'un R. 221-32 maddesi uyarınca alıcı satış bedelini taahhüt etmiş olduğu süre içinde haciz koyduran alacaklının takip yaptığı yerdeki icra görevlisine ödeyecektir.

Kanun'un R. 221-30 maddesinin 2. fıkrasında, haczedilmiş malların yediemin tarafından muhafaza edileceği ve bu mallar üzerinde tasarrufta bulunulamayacağı düzenlenmiştir. O halde,

borsa işlemlerine konu edilmiş menkul kıymetler, üçüncü kişi yedinde haczedildiğinden, söz konusu gayrî maddî mallar da yediemin sıfatını haiz üçüncü kişi³¹ tarafından muhafaza edilecek ve satış bedelinin ödenmesinin ardından alıcıya teslim edilecektir³². Satış bedeli de maddî eşyaların paraya çevrilmesine ilişkin açıklamalarımızda belirttiğimiz üzere³³, Kanun'un R.251-1, R.251-3, R.251-4 ve R.251-5 maddelerinde öngörüldüğü şekilde alacaklıya veya alacaklılara paylaştırılacaktır.

Kanun'un R. 221-31 maddesinin 1. fıkrası maddesi çerçevesinde, taahhüt edilen süre içinde alıcı tarafından herhangi bir ödemede bulunulmadığı takdirde ise, mallar cebri icra yoluyla paraya çevrilecektir³⁴.

³⁰ Bkz. yuk. I.A.

³¹ Bu üçüncü kişi, menkul kıymetleri çıkaran şirket olabileceği gibi, senetlerin tedavülünde aracılık yapan ve tasarruf sahiplerinin bireysel hesaplarının işletilmesini üstlenen yatırım şirketi de olabilecektir (Théry, 30-31).

³² Raschel, 22; Piédelièvre, 455.

³³ Bkz. yuk. I-A.

³⁴ Raschel, 22; Piédelièvre, 455.

II- TAŞINMAZLARIN DOSTANE SATIŞ YOLUYLA PARAYA ÇEVİRİLMESİ

Haczedilmiş taşınmazların dostane satış yoluyla paraya çevrilmesi hususunda ilk kez Taşınmaz Hacizlerinde Değişiklik Yapılmasına Dair 21 Nisan 2006 tarihli ve 2006-461 sayılı Kararname³⁵'nin 2. maddesiyle Fransız Medenî Kanun'un 2201 ve 2202. maddelerinde düzenleme yapılmış; bu hükümler 19 Aralık 2011 tarihli ve 2011-1895 sayılı Kararname'nin 4. maddesiyle yürürlükten kaldırılmış ve dostane satışa ilişkin olarak İcra Kanunu'na L.322-1 ve devamı maddeleri eklenmiştir.

Kanun'un L.322-1 maddesinin 1. fıkrasında taşınmazların, yargı makamların izniyle dostane satış yoluyla paraya çevrilebileceği belirtilmiş; Kanun'un L.322-3 maddesinde ise, böyle bir satışın iradî satışın sonuçlarını doğuracağı ve aşırı yararlanmaya dayanılarak satışın iptal edilemeyeceği düzenlenmiştir³⁶. Taşınmazların dostane satış yoluyla paraya çevrilebilmesi için yargı makamının izni, yani hâkimin kararı arandığından, dostane satış imkânından yararlanmak isteyen borçlu³⁷, Kanun'un R.322-20 maddesinin 1. fıkrasına göre yönlendirme duruşmasına (*audience d'orientation*)³⁸ ilişkin davetiyenin tebliğ edilmesinden önce, yani ödeme emri gönderilmesini takiben, icra hâkiminden kendisine dostane satış yetkisi verilmesini talep edebilecektir³⁹. Bunun yanı sıra, Kanun'un R.322-17 maddesinin 1. fıkrasının

³⁵ Bkz. <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000000639476>

³⁶ Kanun'un R.322-21 maddesinin 1. fıkrası uyarınca taşınmazın asgari satış bedeli hâkim tarafından belirlendiğinden, alıcının aşırı yararlanmaya maruz kaldığından da söz edilemeyecektir (Leborgne, 841).

³⁷ Haciz sahibi alacaklıların da taşınmazın dostane satış yoluyla paraya çevrilmesinde menfaat sahibi olmaları nedeniyle, bu yetkinin alacaklılara da tanınması gerektiği hususunda bkz. Philippe Hoonakker, "Panorama des solutions alternatives, L'exécution immobilière en Europe, entre tradition et modernité, quelle saisie immobilière pour demain" in Actes du colloque du Strasbourg des 1er et 2 Avril 2005, Paris: Droit et Procédures, 2005, 105.

³⁸ Kanun metninde öngörülen "*audience d'orientation*" teriminin Türkçe'ye "*yönlendirme duruşması*" olarak çevrilmesi mümkündür. Nitekim, icra hâkimi söz konusu duruşmada, Kanun'un R.322-15 maddesi uyarınca, borçluya dostane satış yetkisi verebileceği gibi, satışın cebrî icra yoluyla yapılmasına da karar verebilmekte; bu çerçevede takibin ne şekilde devam etmesi gerektiği hususunda karar alan hâkim, takip prosedürünü dostane satışa veya cebrî icra yoluyla satışa doğru yönlendirmektedir (Xavier Martin, "Saisie immobilière: de la bonne pratique de la vente amiable sur autorisation judiciaire", Defrénois, 24 Septembre 2020, No:39, 17).

³⁹ Nitekim, ödeme emrinin içeriğine ilişkin düzenleme getiren Kanun'un R.321-3 maddesinin 1.fıkrasının 8.bendinde, borçlunun hacze konu taşınmazına bir alıcı

1. cümlesinde, borçlunun yönlendirme duruşmasında da sözlü olarak böyle bir talepte bulunabilmesine olanak tanınmıştır⁴⁰. Ancak, Kanun'un R.311-6 maddesinin 4.fikrasında ise, mahkeme tarafından karara bağlanması gereken ön sorunlara ilişkin taleplerin takibi durdurmayacağı belirtildiğinden, borçlu dostane satış yetkisi verilmesini talep ederek, kendisine karşı başlatılmış olan icra takibine devam edilmesine engel olamayacaktır⁴¹.

Borçluya dostane satış yetkisi verilmesi yalnızca hâkimin iznine tâbi olduğundan, alacaklının veya alacaklıların rızası aranmamaktadır. Ancak, alacaklı ya da alacaklılar borçlunun dostane satış yetkisi tanınmasına ilişkin talebi üzerine, taşınmazın bu yolla paraya çevrilip çevrilemeyeceği hususunda olumlu veya olumsuz yönde gerekçelerini ileri sürebileceklerdir⁴².

Hâkim, taşınmazın durumunu, piyasanın ekonomik şartlarını, borçlunun dikkatli ve özenli olup olmadığını, sırf takibi geciktirmek amacıyla dostane satış yetkisi verilmesine dair talepte bulunup bulunmadığını dikkate alarak söz konusu talebi değerlendirecektir⁴³. Bu çerçevede, hâkimin borçluya dostane satış yetkisi verebilmesi için taşınmazın bulunduğu yer ve piyasa şartları dâhilinde taşınmazın değeri hakkında bilgi sahibi olması gerekmektedir. Hiç şüphesiz hâkim ilgili hususlar hakkında yeterli bir bilgi edinebilmek amacıyla

bularak icra hâkiminden kendisine dostane satış yetkisi tanınmasını isteyebileceği ve satış işleminin hâkimin dostane satışa izin vermesinden sonra yapılabileceği belirtilmiştir.

⁴⁰ Nitekim, yönlendirme duruşmasına ilişkin davetiyenin içeriği hakkında düzenleme getiren Kanun'un R.322-5 maddesinin 1.fikrasının 6.bendinde, borçlunun hâkimden kendisine dostane satış yetkisi verilmesini talep edebileceği belirtilmiştir. Kanun'un R.322-17 maddesinin 1. fıkrasının 1. cümlesinde ise, borçlunun icra hâkiminden böyle bir talepte bulunurken, avukatla temsil zorunluluğuna tâbi olmadığı ifade edilmiştir. Elbirliği mülkiyetine tâbi taşınmazlarda, maliklerin tümünün birlikte hâkimden dostane satış talebinde bulunmaları gerektiği, maliklerden biri olan borçlunun tek başına böyle bir talepte bulunamayacağı hususunda ayrıca bkz. Cour de Cassation Civ. 2e, 16 Temmuz 2021, n° 21-70.008 (https://www.legifrance.gouv.fr/juri/id/JURITEXT000043883605?dateDecision=16%2F07%2F2021&init=true&page=1&query=&searchField=ALL&tab_selection=juri). Bu hususta ayrıca bkz. Nicolas Hoffschir, "Les attributions du juge de l'exécution et la vente amiable d'un bien indivis", Dalloz actualité, 14 Septembre 2021, s.1 vd. (<http://www.dalloz.fr>).

⁴¹ Piédelièvre, 650-651; Stéphane Piédelièvre ve Frédéric Guerchoun, "Saisie immobilière", Répertoire de droit immobilier, Novembre 2021, 103-104 (<http://www.dalloz.fr>).

⁴² Piédelièvre, 652.

⁴³ Marin, s.17; Piédelièvre ve Guerchoun, 104.

bilirkişi incelemesi yaptırma yoluna gidebilecektir; ancak bilirkişiye başvurulması hem yargılamanın gecikmesine, hem de masraf yapılmasına yol açabileceğinden, borçlunun taşınmazın değerini ortaya koyabilecek delilleri, örneğin taşınmazın bulunduğu yerdeki bir emlak firmasının düzenlenmiş olan, taşınmazın değerinin alacaklının veya alacaklıların alacaklarını karşılamaya yeterli olduğunu gösteren bir kıymet takdiri raporunu ibraz etmesi uygun olacaktır⁴⁴.

Hâkimin yönlendirme duruşmasında dostane satış yetkisi verebilmesi için borçlunun, satışın gerçekleştirilebilmesi bakımından gerekli hazırlıkları yaptığı hususunda hâkimi ikna edebilecek tüm delilleri sunması gerekmektedir. Bu çerçevede, banka tarafından alıcı adına verilmiş olan bir teminat mektubu ile, Kanun'un L.322-4 maddesi uyarınca taşınmazın satış işlemi noterde yapılacağından, noterin ilgili teminat mektubuna dayanarak düzenlenmiş olduğu satış işlemlerini gerçekleştireceğine dair belge; alıcı ile borçlu arasında yapılmış olan alacaklının veya alacaklıların alacağını karşılayabilecek tutarda bir satış bedeli öngören ön sözleşme; basında ve internet sitelerinde satışa ilişkin olarak verilmiş ilânlar; bir emlak firması lehine düzenlenmiş yetki belgesi, hâkimin dostane satışa izin vermesini sağlayacak deliller olarak değerlendirilebilecektir⁴⁵. Buna karşılık, borçlunun taşınmazın değeri hakkında hiçbir bilgi vermeksizin, sadece adi yazılı şekilde yapılmış bir satış vaadi sözleşmesine dayanmış olup, söz konusu sözleşmenin, elinde yeterli malî kaynak bulunmayan ve sözleşmenin kuruluşu sırasında hiçbir ödeme yapmamış olan, alıcının hangi kredi kurumu aracılığıyla satış bedelini tedarik edebileceğine, borcunu hangi süre içinde ödeyebileceğine ilişkin hiçbir veri içermemesi ihtimalinde ise, hâkim dostane satış yetkisi verilmesine ilişkin talebi reddedecektir⁴⁶.

Kanun'un R.322-15 maddesinde belirtildiği üzere icra hâkimi, tarafları veya vekillerini dinledikten sonra⁴⁷ taşınmazın durumunu, piyasanın ekonomik koşullarını, borçlunun dikkat ve özenini göz önünde bulundurarak, dostane satış işleminin uygun şartlar dâhilinde gerçekleştirilebileceği

⁴⁴ Hâkim, taşınmazın değerine ilişkin herhangi bir şüphe duyduğu takdirde, derhal bilirkişi incelemesi yaptırabilecektir (Piédelièvre, 652).

⁴⁵ Leborgne, 834; Piédelièvre, 652; Martin, 18-19; Piédelièvre ve Guerchoun, 104-105.

⁴⁶ Piédelièvre ve Guerchoun, 105.

⁴⁷ Kanun'un R.311-5 ile R.322-15 maddeleri çerçevesinde, takip prosedürüne ilişkin her türlü muhalefet hakkında, kural olarak yönlendirme duruşmasında karar verilmektedir. Bu hususta ayrıntılı bilgi için bkz. Piédelièvre, 641 vd.

kanaatine ulaştığı takdirde, yönlendirme duruşmasında borçluya dostane satış yetkisi verebilecektir⁴⁸. Bu çerçevede, Kanun'un R.322-21 maddesinin 1. fıkrası uyarınca hâkim, piyasanın ekonomik şartlarını dikkate alarak, taşınmazın satılabileceği asgari bedeli ve gerektiği takdirde satışa ilişkin özel şartları tespit edecektir⁴⁹. Ayrıca, aynı maddenin 2. fıkrasına göre hâkim, takip yapan alacaklının talebi üzerine, borçluya dostane satış yetkisi verilmesine kadar yapılmış olan takip masraflarının tutarını belirleyecek⁵⁰; dostane satış yoluyla taşınmazın mülkiyetini kazanacak olan alıcı, Kanun'un R.322-24 maddesinin 2. fıkrası bağlamında satış bedelinin yanı sıra bu tutarı da ödeyecektir. Borçluya dostane satış yetkisi tanınması, Kanun'un R.322-20 maddesinin 2. fıkrasına göre, borçlunun aleyhinde başlatılmış olan icra takibini durdurucu bir etki yaratacak olup, taşınmazın dört ayı geçmeyecek bir süre içinde dostane satış yoluyla paraya çevrilmesi gerekmektedir. Nitekim, Kanun'un R.322-21 maddesinin 3. fıkrasında hâkimin borçluya dostane satış yetkisi verirken, dört ayı geçmeyecek bir süre zarfında satışın usulüne uygun şekilde gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğinin değerlendirileceği, hatırlatma duruşmasının (*audience de rappel*) tarihini de belirleyeceği öngörülmüştür. Ancak, satış bedelinin tedarik edilmesinde gecikme yaşanması, bazı teknik belgelerin elde edilmesinde zorluk çıkması gibi geçici engellerin varlığı halinde, Kanun'un R.322-21 maddesinin 4. fıkrası çerçevesinde hâkim, hatırlatma duruşmasında borçlunun yazılı bir satış taahhüdü ibraz etmesi şartıyla, resmî bir taşınmaz satış sözleşmesi düzenlenebilmesi için üç ayı aşmayacak ek bir süre verebilecektir⁵¹.

Kanun'un R.322-22 maddesinde belirtildiği üzere, borçlu hâkim tarafından verilen süre içinde taşınmazın dostane satış yoluyla paraya çevrilebilmesi için gerekli dikkat ve özeni göstermeli; satışın gerçekleştirilebilmesi için yapmış olduğu işlemler hakkında takip yapan

⁴⁸ Borçlunun yönlendirme duruşmasından çok daha erken bir aşamada dostane satış yetkisi verilmesine ilişkin talepte bulunması halinde, hâkim dostane satışın gerçekleştirilmesine ilişkin şartların varlığını tespit ettiği takdirde, yönlendirme duruşmasını beklemeden borçlunun talebini kabul edebilecektir (Leborgne, 829).

⁴⁹ Taşınmazın asgari satış bedelinin hâkim tarafından belirlenmesiyle, tarafların aralarında hileli şekilde anlaşıp taşınmazı ucuz fiyatla elden çıkarmaları engellenmek istenilmiştir (Frédéric-Jérôme Pansier, "La vente amiable", Recueil Dalloz, 2007, 3 (<http://www.dalloz.fr>)).

⁵⁰ İlgili hükmün paralelinde Kanun'un R.322-18 maddesinde, yönlendirme duruşmasında takip konusu alacağa ilişkin faizlerin ve takip masraflarının tutarının belirleneceği belirtilmiştir.

⁵¹ Piédelièvre ve Guerchoun, 106.

alacaklıya, talebi üzerine, derhal ve eksiksiz şekilde bilgi vermelidir⁵². Aksi takdirde, alacaklı, borçlunun süreç içinde kendisine düşen görevleri gereği gibi yerine getirmedeğini iddia edebilecek; bu hususun tespit edilip, cebrî icra prosedürüne devam edilebilmesi için, dostane satışın gerçekleştirilmesi amacıyla verilmiş olan sürenin bitmesini beklemeden, borçlunun icra hâkiminin huzuruna çağrılmasını talep edebilecektir. Hâkim, ispat yükünü taşıyan alacaklının gösterdiği deliller ışığında, borçlunun dostane satışa ilişkin olarak herhangi bir işleme girişmediğini tespit ettiği takdirde, cebrî icranın kaldığı yerden devamına karar verecektir⁵³.

Taşınmazın dostane satış yoluyla paraya çevrilmesi için, borçlu ile alıcı arasında noterde bir taşınmaz satış sözleşmesi yapılması gerekmektedir. Kanun'un R.322-24 maddesinde noterin, satışın gecikmeksizin gerçekleştirilebilmesi amacıyla, takip yapan alacaklıdan satış şartlarına ilişkin şartnamenin hazırlanması için toplanmış olan belgelerin iadesini, makbuz karşılığında, talep edebileceği belirtilmiştir. Bu belgeleri teslim alacak olan noter, Kanun'un L.322-4 maddesi uyarınca borçluya dostane satış yetkisi verilmesine kadar yapılmış olan takip masraflarının ve taşınmazın satış bedeli ile satış giderlerinin mevduat ve vedia sandığına yatırılmasının ardından, taşınmaz satış sözleşmesini düzenleyecektir⁵⁴. Dostane satış işleminin alıcı ile borçlu arasında belirtilen şekilde gerçekleşmesinden sonra, alıcı tarafından yatırılmış olan satış bedeli ile satış giderleri, Kanun'un R.322-23 maddesinde ifade edildiği üzere, alacaklıya veya alacaklılara dağıtım yapılınca kadar mevduat ve vedia sandığında muhafaza edilecektir⁵⁵. Alacaklıya veya alacaklılara dağıtım yapılmasından sonra para arttığı takdirde ise, artan para borçluya verilecektir.

Dostane satış işleminin hukukî açıdan sonuçlarını doğurabilmesi için icra hâkiminin onayı aranmakta olup, Kanun'un R.322-25 maddesi uyarınca bir hatırlatma duruşması yapılmaktadır. Duruşmada, satış işleminin önceden belirlenmiş olan şartlara uygun olarak gerçekleştirildiğinin ve satış bedelinin

⁵² Kanun koyucu böyle bir düzenleme getirerek, borçlunun üzerinde bir baskı yaratıp, dostane satış imkânını zaman kazanmak amacıyla, kötüye kullanmasını engellemek istemiştir (Pansier, 2-3).

⁵³ Leborgne, 835; Piédelièvre, 654; Piédelièvre ve Guerchoun, 106.

⁵⁴ Piédelièvre, 656; Piédelièvre ve Guerchoun, 107-108.

⁵⁵ Kanun'un R.322-23 maddesinin 3. fıkrası uyarınca, satış alıcıdan kaynaklanan bir nedenle yapılamayıp, alıcının satıştan vazgeçmesi haklı bir sebebe dayanmadığı takdirde, alıcı yatırmış olduğu tutarı geri alamayacak; bu tutar da alacaklı veya alacaklılara dağıtılacaktır.

yatırıldığıının anlaşılması halinde⁵⁶ hâkim, satışın geçerli olduğuna dair bir tespit hükmü vermekte; böylece dostane satış da sonuçlarını meydana getirebilmektedir⁵⁷. Sözü geçen hükümde belirtildiği üzere, kararda taşınmazın üzerinde tesis edilmiş olan ipoteklerin tapu sicilinden terkinine hükmedilmekte; kararın bir suretinin tapu sicil müdürlüğüne tebliğ edilmesi üzerine, tapu sicilinden gerekli terkin işlemleri yapılmakta ve taşınmaz alıcı adına tescil edilmektedir. Hâkim, duruşmada dostane satışın şartlarının gerçekleşmediğini tespit ettiği takdirde ise, taşınmazın cibrî icra yoluyla paraya çevrilmesine karar vermektedir⁵⁸.

III- BORÇLUYA SATIŞ YETKİSİ VERİLMESİNE İLİŞKİN İİK.M.111/A HÜKMÜNÜN FRANSIZ HUKUKU'NUN DOSTANE SATIŞA İLİŞKİN HÜKÜMLERİ İŞİĞİNDA DEĞERLENDİRİLMESİ

İİK.m.111/a hükmünde, Fransız Hukuku'nun aksine, taşınır mallar ile taşınmazlar arasında bir ayırım yapılmayıp tüm mallar bakımından aynı düzenlemenin kabul edilmiş olması; Fransız Hukuku'nda alacaklının veya alacaklıların satış süreci boyunca son derece aktif bir konumda bulunup, tüm işlemleri denetleme imkânına sahip bulunmaları hukukumuzdaki düzenleme ile Fransız Hukuku'nun dostane satışa ilişkin hükümleri arasındaki en büyük farklılıklar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Alacaklı ya da alacaklıların satış boyunca etkin bir rol oynamaları hususunda taşınırlardan maddî eşyaların dostane satış yoluyla paraya çevrilebilmesi için alıcının yapmış olduğu teklife alacaklının veya alacaklıların açıkça ya da zımnen rıza göstermeleri aranmaktadır. Gayrî maddî haklardan pay sahiplerinin hakları ile borsa işlemlerine konu olmayan menkul kıymetlerin dostane satış yoluyla paraya çevrilebilmesi de maddî eşyaların dostane satışa konu olmalarına ilişkin hükümlere tâbi tutulmuş; dolayısıyla satışın gerçekleşebilmesi için alacaklının veya alacaklıların rızası şart koşulmuştur. Taşınmazların dostane satış yoluyla paraya çevrilebilmesi ise, icra hâkiminin iznine bağlı olmakla birlikte, alacaklı veya alacaklılar borçlunun kendisine dostane satış yetkisi verilmesine ilişkin talebine karşı

⁵⁶ Bu duruşmada, alacaklı veya alacaklılar dostane satış işleminin öngörülen şartlar dâhilinde gerçekleştirilmediğini ileri sürerek, takibe devam edilmesini talep edebileceklerdir (Piédelièvre, 654; Piédelièvre ve Guerchoun, 106).

⁵⁷ Hoonaker, 105; Leborgne, 840.

⁵⁸ Hâkimin dostane satış şartlarının yerine getirilmediğini tespit etmesi halinde, satış işlemi hukuken sonuçlarını doğuramayacağından, alıcının ödemiş olduğu satış bedeli de işlemi gerçekleştirmiş olan noter tarafından kendisine iade edilecektir (Martin, 20).

çıkabilmekte; satış süreci boyunca borçluyu denetleyebilmekte; gereğinde hâkimden söz konusu süreci sonlandırıp, cebrî icra yoluyla satışa geçilmesini talep edebilmektedirler. Anlaşıldığı üzere, alacaklının veya alacaklıların süreç içerisinde oldukça etkin olmaları suretiyle her iki tarafın da menfaati korunabilmektedir. Taşınır hükmündeki gayrî maddî haklardan borsa işlemlerine konu olan menkul kıymetlerde ise, satış bedelinin piyasa tarafından arz ve talep dengesi çerçevesinde objektif şekilde belirlenmesinin doğal bir sonucu olarak, alacaklının veya alacaklıların rızası aranmamaktadır.

İİK.m.111/a'da ise, satışa konu malın taşınır veya taşınmaz olmasına göre hiçbir ayırım yapılmadığı gibi, satış süreci boyunca alacaklının veya alacaklıların itiraz edebilmelerine, denetim yetkisine sahip olabilmelerine ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiş; ,sadece borçlunun kıymet takdirinin tebliğinden⁵⁹ itibaren yedi gün içinde icra müdüründen kendisine satış yetkisi verilmesini talep etmesine⁶⁰ imkân tanınmıştır⁶¹. İcra müdürü

⁵⁹ İİK.m.87 uyarınca haczi yapan memur tarafından haciz tutanağı düzenlenip, haczedilen mallara ilişkin kıymet takdiri yapılacağından, haciz tutanağının hazırlanmasıyla veya haciz anında orada bulunmayan borçluya tutanağın tebliğiyle, satış yetkisi talebine ilişkin süre işlemeye başlayacaktır. Nitekim, BSY. m.6/f.II hükmünde de borçlunun veya borçlu namına Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebellüğe yetkili kimsenin huzurunda yapılan hacizlerde haciz tutanağının borçluya ayrıca tebliğ edilmeyeceği; borçlunun veya borçlu namına Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebellüğe yetkili kimsenin yokluğunda yapılan hacizlerde ise, haciz tutanağının borçluya tebliğ edileceği düzenlenmiştir (Pekcanitez, 829-830; Durman, 954). Haciz borçlunun ve borçlu adına ve adına tebellüğe yetkili kişinin yokluğunda yapılmışsa, İİK. m. 103 uyarınca, borçlu haciz tutanağını incelemesi ve açıklamalarda bulunması için icra dairesine davet edilmektedir. Bu çerçevede, borçluya 103 davetiyesi ile birlikte haciz tutanağı da gönderilmişse, süre tebligattan itibaren işleyecek olmakla birlikte, borçluya söz konusu davetiyeye ile birlikte haciz tutanağı gönderilmemiş ise, süre üç günlük tutanağı inceleme süresi içinde tutanağın incelendiği tarihten itibaren işlemeye başlayacaktır (Pekcanitez, 830). Taşınmazlar bakımından, haciz sırasında kıymet takdiri yapılmakla birlikte, yeni mükellefiyetlerin ortaya çıkması halinde, İİK.m.128 bağlamında satış öncesinde icra dairesi tarafından yeniden kıymet takdiri yapılmakta ve kıymet takdirine ilişkin rapor borçluya tebliğ edilmektedir. Bu durumda, borçluya kıymet takdirine ilişkin raporun tebliğiyle, süre işlemeye başlayacaktır. Kıymet takdirinin yapılma zamanı ve kıymet takdiri raporunun tebliği hakkında ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz. Nilüfer Boran Güneysu, İcra Hukukunda Taşınmazların Kıymet Takdiri (Ankara: Yetkin, 2020), 137 vd. ve 195 vd.

⁶⁰ BSY.m.3/f.I, a uyarınca borçlu, İcra ve İflâs Kanunu'na göre yapılan kıymet takdirini tebliğe yetkili esas sayılı icra dosyasının kayıtlı bulunduğu icra dairesinden kendisine satış yetkisi verilmesini talep edebilecektir.

⁶¹ Kanunen borçluya satış yetkisi verilmesi için prosedür, kıymet takdirinin tebliğinden itibaren başlayacak olduğundan, İİK.m.111/a hükmünün yürürlüğe giriş tarihi olan

tarafından satış yetkisi verilmesi halinde, kıymet takdirinin kesinleşmesinden sonra borçluya tanınan on beş günlük süre⁶² içerisinde alıcı satış bedelini ödediği⁶³ takdirde, satışın onaylanıp⁶⁴ malın devir ve teslim işlemlerinin yapılmasına karar verilmesi için dosya icra mahkemesine gönderilmektedir⁶⁵. İlgili hüküm bağlamında, süreç içinde alacaklıya veya alacaklılara herhangi bir itiraz imkânı tanınmaması, alacaklı ve borçlu arasındaki menfaatler dengesinin hiçbir şekilde korunmadığını ortaya koymakta⁶⁶; sürecin

30.11.2021'den önce söz konusu mahcuz mala ilişkin kıymet takdiri işlemleri tamamlanmışsa, anılan hükümden yararlanılması mümkün olmayacaktır. Buna karşılık, mahcuz mala ilişkin olarak, 30.11.2021 tarihinden sonra ilk defa veya yeniden bir kıymet takdiri yapılmışsa ve tebliğ edilmişse, ilgili hüküm uygulama alanına sahip olacaktır (Hakan Pekcanitez ve Mine Akkan, "7343 Sayılı Kanunla İcra ve İflâs Kanunu'nda Yapılan Değişikliklerin Zaman Bakımından Uygulanması", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, no.160, (Mayıs-Haziran 2022): 272).

⁶² BSY.m.9 uyarınca icra müdürü, kendisine satış yetkisi verilmesini isteyen borçluya kıymet takdirinin kesinleşmesinden sonra cebri satış işlemlerini durdurarak haczedilen malın satışı için bir yetki belgesi düzenleyip tebliğ etmekte; bu on beş günlük süre de yetki belgesinin borçluya tebliğinden itibaren başlamaktadır.

⁶³ BSY.m.11 uyarınca alıcının, ödemeyi icra dairesinin banka hesabına yapması gerekmektedir. Satış bedeli, İİK.m.111/a/f.II'de öngörülen şartları taşıyorsa, icra müdürü satış işleminin kaldırılmasına karar vermelidir (Atalı, Ermenek ve Erdoğan, 290).

⁶⁴ İcra müdürü, dosyayı icra mahkemesine göndermeden önce satışla ilgili bilgi ve belgeleri borçludan, alıcıdan ve üçüncü kişilerden temin etmeli; borçlu ve alıcının söz konusu belgeleri vermemesi halinde, dosya icra mahkemesine gönderilse bile, icra mahkemesi satışın onayı talebini reddetmelidir (Atalı, Ermenek ve Erdoğan, 290).

⁶⁵ İcra müdürü, satış işleminin gerçekleşmesi bakımından İİK.m.111/a'da aranılan şartlar oluşmamasına rağmen, dosyayı icra mahkemesine gönderdiği takdirde, süresiz şikâyet yoluna başvurulabilecektir (L. Şanal Görgün, Levent Börü ve Mehmet Kodakoğlu, İcra ve İflâs Hukuku, 3.Baskı (Ankara: Yetkin, 2022), 243). İcra mahkemesinin, İİK.m.111/a/f.II uyarınca satış için gerekli asgari bedeli, yani hacizli malın muhammen kıymetinin yüzde doksanı ile miktarı ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca mahcuz mal için o zamana kadar yapılmış olan takip masraflarını aşmak kaydıyla dilediğine satış yapabilme yetkisi bulunmamaktadır. Hem borçlunun, hem de alacaklının veya alacaklıların yararına olması bakımından, satışın mutlaka en yüksek teklif veren alıcıya yapılması gerekmektedir (Hakan Pekcanitez, Oğuz Atalay, Meral Sungurtekin Özkan Muhammet Özekes, İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 9.Bası (İstanbul: On İki Levha, 2022), 232).

⁶⁶ Satış aşamasında alacaklı ile borçlu arasında menfaatler dengesinin korunması gerektiği hususunda ayrıntılı bilgi için bkz. Pınar Çiftçi, İcra Hukukunda Menfaat Dengesi (Ankara: Adalet, 2010), 313-314. Bu hususta ayrıca bkz. Muhammet Özekes, İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler (Ankara: Adalet, 2009), 37; Hakan

yürütülmesi tamamen borçlunun iradesine terk edilmekte⁶⁷; alacaklının ya da alacaklıların hiçbir şekilde kabulü aranmamaktadır⁶⁸. Bu çerçevede, borçluya satış yetkisi verilerek sadece borçlunun, satış için gerekli asgari bedeli, yani hacizli malın muhammen kıymetinin yüzde doksanı ile miktarı ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca mahcuz mal için o zamana kadar yapılmış olan takip masraflarını geçecek bir miktarı⁶⁹ ödeyebilecek alıcı bulması⁷⁰ ve akabinde ilgili bedelin on beş gün içerisinde yatırılması

Pekcanitez, Oğuz Atalay, Meral Sungurtekin Özkan ve Muhammet Özkes, İcra ve İflâs Hukuku, 11.Bası (Ankara: Yetkin, 2013), 62; Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin Özkan ve Özkes, Ders Kitabı, 12.

⁶⁷ Menfaatler dengesinin korunabilmesi açısından borçlunun yanı sıra alacaklının veya alacaklıların da Kanun'da öngörülen asgari tutarı karşılayabilecek bir teklif için araştırma yapmalarına imkân tanınmasının isabetli olacağı, bu sayede alacaklının veya alacaklıların borçlunun bulduğu alıcıdan daha fazla teklifte bulunulması sebebiyle ilgili teklife itiraz edebilme hakkına sahip olacakları hususunda bkz. Pekcanitez, s.836. Sadece borçluya satış yetkisi verilmesinin, alacaklı ile borçlu arasındaki menfaat dengesini bozduğu, borçluya satış yetkisi tanınırken alacaklının veya alacaklıların rızasının aranması gerektiği hususunda ayrıca bkz. Meriç, 127. Eşitlik ilkesi bağlamında alacaklıya da aynı koşullarda satış yetkisinin verilmesinin yerinde olacağı hususunda ayrıca bkz. Görgün, Börü ve Kodakoğlu, 237.

⁶⁸ Alacaklı veya alacaklıların kabulü aranmamakla birlikte, Kanun'un öngördüğü satış bedelini alacaklının veya alacaklıların da teklif edebilecekleri hususunda bkz. Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin Özkan ve Özkes, Ders Kitabı, 232.

⁶⁹ İİK.m.117 uyarınca altın ve gümüş eşyanın maden halindeki kıymetlerinden daha yüksek bir bedelle satılması gerektiğinden, borçlunun ilgili malı tahmin edilen değerini yüzde doksana karşılık gelen tutara ve ayrıca takip masrafları tutarına satacağının kabul edilmesi alacaklıların menfaatine aykırı olduğundan, İİK.m.111/a hükmünün altın ve gümüş eşyanın satışı bakımından uygulanmaması gerektiği hususunda bkz. MERİÇ, s.139.

⁷⁰ Alacaklının veya alacaklıların onayı olmaksızın, borçluya satış yetkisi verilmesinin özellikle takdir edilen bedelin oldukça yükseğine satılabilecek malların, sadece takdir edilen bedelin yüzde doksanyla paraya çevrilmesine imkân tanınması, alacağı ilgili malın takdir edilen değerinden çok daha yüksek olan alacaklının ya da alacaklıların zararına olduğundan, borçluya satış yetkisi verilirken alacaklının veya alacaklıların da rızalarının aranması gerektiği hususunda bkz. Serdar Kale, "İcra ve İflâs Hukukunda Online Satış", Lexpera Blog, <https://blog.lexpera.com.tr/icra-ve-iflas-hukukunda-online-satis> (27.11-2021-Güncelleme: 05.12. 2021) , s.4; Talih Uyar, 24/11/2021 Tarihli ve 7343 Sayılı "İcra ve İflâs Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun"un Getirdiği Yenilikler", İstanbul Barosu Dergisi 96, no.1 (Ocak-Şubat 2022): 38-dn:13. Belirttiğimiz hususlar bağlamında alacaklının veya alacaklıların rızasının aranmamasının isabetli olmadığı ve ilgili maddede değişiklik yapılması gerektiği hakkında ayrıca bkz. M. Ertan Yardım, "İcra ve İflâs Kanunu'nda

amaçlanmaktadır. Borçlunun hesap vermesi, denetlenmesi söz konusu olmadığı gibi, borçluya satış yetkisi tanınmadan önce veya sonra ne tutarda teklif aldığı, nasıl alıcı bulduğu, ne şekilde bir araştırma yaptığı, kimlerle satış görüşmelerine giriştiği, daha yüksek teklif veren bir kişinin bulunup bulunmadığı hususunda da hiçbir soru sorulmamaktadır⁷¹. Taşınır hükmünde olan, borsa işlemlerine konu menkul kıymetlerin borçluya satış yetkisi tanınarak paraya çevrilebilmesi bakımından ise, ilgili taşınır malın bedeli arz ve talep dengesi çerçevesinde piyasa tarafından belirlendiğinden, tıpkı pazarlık suretiyle satışa ilişkin İİK.m.119/f.I, b.2'de öngörüldüğü üzere⁷², alacaklının veya alacaklıların rızasının aranmasına gerek bulunmadığı gibi, borçlunun satışa ilişkin işlemlerinin denetlenmemesi de herhangi bir sorun yaratmayacaktır.

Fransız Hukuku'nda, taşınırlardan gerek maddî eşyaların gerekse gayrî maddî haklardan pay sahiplerinin hakları ile borsa işlemlerine konu olmayan menkul kıymetlerin dostane satış yoluyla paraya çevrilebilmesi için borçlu alıcılar tarafından kendisine yapılmış olan teklifler hakkında icra görevlisine bilgi vermektedir. Taşınmazların dostane satış yoluyla paraya çevrilebilmesi bakımından ise, borçlunun satışın gerçekleştirilebilmesi için gerekli hazırlıkları yaptığı, özellikle bir alıcı bulduğu hususunda hâkimi ikna edebilecek tüm delilleri sunması gerekmektedir. Hukukumuzda böyle bir düzenlemeye yer verilmeyip, borçluya hesap verme yükümlülüğü getirilmemiş olması, borçluyu kiminle satış sözleşmesi yapacağı hususunda adeta keyfi şekilde karar verebilecek bir konuma getirmekte; borçlunun daha yüksek bedel teklif etmiş olan alıcının varlığına rağmen, satışın daha düşük bedelden, asgari satış bedelini karşılamış olan, başka bir alıcıya yapılmasını sağlayabilmesine imkân tanımaktadır⁷³. Ayrıca, borçluya satış yetkisi verilmesi halinde de satışın niteliği cibrî satış olduğundan ve Türk Medenî Kanunu (TMK)'nun 733. maddesinin 1. fıkrasına göre cibrî arttırmayla

Paraya Çevirme İşlemlerine Dair 7343 Sayılı Kanun İle Getirilen Değişiklikler ve Yenilikler”, KHAS Hukuk Bülteni, 24 Aralık 2021, [https:// hukukbulteni.khas.edu.tr/bulten/63](https://hukukbulteni.khas.edu.tr/bulten/63), s.2-3 (Erişim Tarihi:01.12.2022); Atilla Gündoğan, Türk İcra İflas Hukukunda ve Karşılaştırmalı Hukukta Borçluya Rızai Satış Yetkisi Verilmesi ve İcra Hukukunda Elektronik Satış (7343 S.K. Değişiklikleri İle) (İstanbul: Aristo, 2022), 67-68.

⁷¹ Pekcanitez, 836, 843-844. Borçluya satış yetkisi tanınmasına ilişkin sürece alacaklının veya alacaklıların rızası alınmaksızın başlanması ve sürecin sürdürülmesi hususunun yeniden düzenlenip, gözden geçirilmesi gerektiği hakkında ayrıca bkz. Durman, 961.

⁷² Pazarlık suretiyle satışa ilişkin olarak bkz. Özmumcu, 239-240.

⁷³ Pekcanitez, 836 ve 843.

satışlarda ön alım hakkı kullanılmadığından⁷⁴, TMK.m.732 uyarınca, borçlunun paylı mülkiyete konu olan bir taşınmaz üzerindeki payını tamamen veya kısmen üçüncü kişiye satması halinde söz konusu pay üzerinde ön alım hakkına sahip olan diğer paydaşlar, bu haklarını alıcıya karşı ileri sürememektedirler. Kendisine satış yetkisi tanınmış olan borçlu, herhangi bir hesap verme yükümlülüğü bulunmaksızın, istediği kişiye satış yaparak ön alım hakkı sahiplerinin haklarını bertaraf edebilecektir.

Kanaatimizce İİK.m.111/a hükmünde mutlaka değişiklik yapılmalı; bu çerçevede, satış sürecinde alacaklı ve borçlu arasındaki menfaat dengesinin mutlaka korunması gerektiğinden, icra müdürü tarafından borçluya satış yetkisi verilmesi sırasında alacaklıya veya alacaklılara itirazda bulunma imkânı getirilmeli; alacaklının ya da alacaklıların haklarının korunup, borçlunun kötü niyetli davranışlarının önüne geçilebilmesi için satışa hazırlık işlemleri hakkında icra müdürüne bilgi verme yükümlülüğü kabul edilmelidir.

İİK.m.111/a/f.I uyarınca borçlunun, kıymet takdirinin tebliğinden itibaren yedi gün içinde icra müdüründen kendisine satış yetkisi verilmesini talep etmesi halinde, icra memuruna bu süreyi verip veremeyeceği hususunda hiçbir şekilde takdir yetkisi tanınmamış; herhangi bir özel koşul aranmaksızın, borçlunun sebep göstermesi gerekmez, talebi üzerine icra memuru borçluya süre vermek zorunda bırakılmıştır. Böyle bir düzenleme getirilmesi, borçlunun sırf satışı geciktirebilmek için süre istemesine imkân tanıyıp⁷⁵, zaman kazanabilmek amacıyla dürüstlük kuralına aykırı davranışların teşvik edilmesine sebep olabilecektir.

Fransız Hukuku'nda da taşınırlardan gerek maddî eşyaların, gerekse gayrî maddî haklardan pay sahiplerinin hakları ile borsa işlemlerine konu olmayan menkul kıymetlerin dostane satış yoluyla paraya çevrilebilmesi için icra memuruna takdir yetkisi tanınmamış olmakla birlikte, hukukumuzdan farklı olarak, dostane satıştan yararlanabilecek olan borçlunun teklifte

⁷⁴ Ortada bir cebri icra tasarrufu bulunduğundan, paylı mülkiyete konu olan pay, paydaşların iradeleri dışında cebri icra yoluyla ellerinden çıktığından, paydaşlara ön alım hakkı tanınmamıştır. Ayrıca, paydaşlara ön alım hakkı tanındığı takdirde, açık arttırmaya katılan kişiler malın ellerinden geri alınma tehlikesine karşı, açık arttırmaya hiç katılmayabilecekler veya geri çekilebileceklerdir. Bu durum da malikin mağduriyetine yol açabilecektir. Bu hususta bkz. Şükran Taman Şıpka, Türk Hukukunda Kanuni Önalım (Şuf'a) Hakkı (MK.m.659) (Hukuki Niteliği ve Kullanma Koşulları) (İstanbul: Alfa, 1994), 101-102.

⁷⁵ Pekcanitez, 828.

bulunan alıcılar ve yapılan teklifler hakkında icra görevlisine bilgi verme yükümlülüğü ile, yukarıdaki açıklamalarımızda belirttiğimiz üzere, alacaklılara itirazda bulunma fırsatı öngörülmüştür. Böylece, en azından alacaklılara sürece müdahale etme imkânı tanınarak, menfaatlerine aykırı bir şekilde gerçekleştirilebilecek olan satış işlemini engellemeleri sağlanmıştır. Taşınmazların dostane satış yoluyla paraya çevrilmesi bakımından ise, borçluya satış yetkisi verilmesi için hâkimin kararı aranmakta; borçluya satışın gerçekleştirilebilmesi için gerekli hazırlıkları yaptığına, özellikle de bir alıcı bulunduğu dair hâkimde güçlü bir kanaat uyandırabilecek delilleri göstermiş olması şartıyla, böyle bir yetki tanınmaktadır.

İlgili düzenlemeleri değerlendirdiğimizde, kanaatimizce İİK.m.111/a hükmünde değişiklik yapılarak, borçluya satış yetkisi verilmesi hususunda mutlaka icra müdürünün takdir yetkisi kabul edilmeli; bu çerçevede borçlu satışa ilişkin hazırlık işlemlerine giriştiğini en azından yaklaşık olarak ispat edebildiği takdirde, icra müdürünce borçluya satış yetkisi tanınmalıdır. O halde, İİK.m.111/a/f.I uyarınca süre talep eden borçlu, somut bazı girişimlerde bulunduğu ve mahcuz malı kısa süre içinde satabileceğine ilişkin ikna edici bilgileri icra müdürüyle paylaşmalı; örneğin söz konusu mal için verdiği ilânları, alıcıların varlığını, aldığı teklifleri ortaya koyarak, talebinin ciddi olduğunu göstermelidir. Hacedilen malın mümkün olduğu kadar yüksek bedelle satılması hem alacaklının veya alacaklıların hem de borçlunun menfaatine uygun olacağından, borçlu almış olduğu teklifleri icra müdürüne bildirmeli; icra mahkemesi de tüm bu teklifleri değerlendirerek İİK.m.111/a/f.III uyarınca satışı onaylamalıdır⁷⁶. Dolayısıyla, Kanun'daki düzenlemenin aksine, icra hâkimine satışı onaylamadan önce etraflıca bir değerlendirme yapma imkânı tanınmalıdır.

İİK.m.111/a/f.III uyarınca, borçluya verilen on beş günlük süre içinde alıcının satış bedelini ödemesi halinde, asgari satış bedeli üzerinden satışın yapıldığını tespit edecek olan icra müdürü, satışın onaylanıp malın devir ve teslim işlemlerinin yapılmasına karar verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderecek; icra mahkemesi de yapacağı inceleme neticesinde İİK.m.111/a'da aranan şartların gerçekleştiği kanaatine vardığı takdirde, malın mülkiyeti alıcıya geçecek; tüm hacizler kaldırılarak devir ve teslim işlemleri gerçekleştirilecektir. Burada, satışın onaylanıp hukuken geçerlilik kazanabilmesi, icra mahkemesinin kararına bağlı kılınmış ve ayrıca ilgili

⁷⁶ Pekcanitez, 828 ve 836.

kararın kesin olup, kanun yolu denetimine kapalı tutulduğu ortaya konulmuştur.

Söz konusu düzenleme, Fransız Hukuku'nda taşınmazların dostane satış yoluyla paraya çevrilmesine ilişkin olarak, satış işleminin hukukî açıdan sonuçlarını doğurabilmesi için icra hâkiminin onayının aranmasına benzemektedir. Ancak, Fransız Hukuku'nda icra hâkimi borçluya dostane satış yetkisi tanıdıktan sonra, borçlunun satış süreci boyunca yapmış olduğu işlemler hakkında alacaklıya veya alacaklılara karşı bilgi verme yükümlülüğü bulunmakta; aksi takdirde alacaklı ya da alacaklılar cebri icraya devam edilmesi için icra hâkimine başvurabilmektedirler. Hâkim, sürecin sonunda dostane satışın usûlüne uygun şekilde gerçekleştiğini tespit ettiği takdirde satış işlemine onay vermektedir. Oysaki, hukukumuzda süreç içerisinde borçlunun bilgi verme yükümlülüğü bulunmadığı gibi, icra mahkemesinin yapacağı inceleme sırasında alacaklılara ve ilgililere de hiçbir şekilde itiraz etme imkânı tanınmamış; mahkemenin dosya üzerinden yapacağı inceleme çekişmesiz yargı faaliyeti olarak bile değerlendirilmemiştir. Borçlunun yapmış olduğu İİK.m.111/a'da öngörülen şartları karşılayan teklif hakkında herhangi bir soruşturmaya girilmiyip, buna ilişkin itirazlarda bulunulmasına fırsat verilmeksizin, sürecin mahkemenin vereceği kararla sonuçlandırılması amaçlanmıştır; ayrıca mahkemenin vereceği kararın kesin olduğu kabul edilerek, söz konusu satışta menfaat sahibi olan alacaklılara, hak arama özgürlüğüne aykırı şekilde, ilgili karara karşı kanun yoluna başvurma hakkı⁷⁷ bile tanınmamıştır⁷⁸.

Hukukumuzda borçlunun hesap verme yükümlülüğünün öngörülmemiş olmasını, taşınmazlarda kesinleşen kıymet takdirinin yapıldığı tarihten itibaren iki yıl geçmedikçe yeniden kıymet takdiri istenemeyeceğine ilişkin

⁷⁷ Görgün, Börü ve Kodakoğlu, 241.

⁷⁸ Pekcanitez, 838-839 ve 843. İcra mahkemesi, satışı onaylayıp devir işlemlerinin yapılmasına karar verirken, sadece Kanun'da belirtilen şartların mevcut olup olmadığını incelediğinden; ilgili kişi veya kişilerin satış prosedürüne itiraz etmeleri de mümkün olmadığından, satış işlemi hakkında ihalenin feshi hükümleri uygulanamayacaktır. Ancak, özellikle iradeyi fesada uğratan sebeplere dayanılarak satışın iptali için genel hükümlere göre dava açılacaktır (Pekcanitez, 840 ve 842; Görgün, Börü ve Kodakoğlu, 242). Satış işlemine ihalenin feshine ilişkin hükümlerin uygulanamayacağı hususunda ayrıca bkz. Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin Özkan ve Özekes, Ders Kitabı, 233; Atalı, Ermenek ve Erdoğan, 291. İcra mahkemesinin vermiş olduğu karara karşı ilgililerce şikâyet yoluna başvurulup, satışın iptal ettirilebileceğine ilişkin görüş için bkz. Kale, 2; Gündoğan, 81.

İİK.m.128/a/f.III hükmü ile birlikte değerlendirdiğimizde, borçlunun kötü niyetli davranışlarıyla karşılaşılması da muhtemel gözükmektedir. Nitekim, kıymet takdirinin iki yıl boyunca sabit kalması nedeniyle, enflasyonun ve değer artışının oldukça yüksek olmasına rağmen, taşınmazın muhammen bedelinde görünüşte herhangi bir değişiklik olmamaktadır. Bu durumda, borçlu satış yetkisine dayanarak muhammen bedeli çok düşük olan bir taşınmazı Kanun'un belirlediği asgari bedele göre paraya çevirdiği takdirde, bu malın yüzde doksanıma karşılamaş olacağı gibi, alıcının kendisine açıktan ödeme yapmasını da sağlayabilecektir⁷⁹.

İİK.m.111/a'ya göre borçlu, kıymet takdirinin tebliğinden itibaren yedi gün içinde kendisine satış yetkisi verilmesini talep etmekte; icra müdürü de kıymet takdirinin kesinleşmesinden sonra borçluya on beş günlük bir süre vermektedir. Borçlu ile anlaşılan alıcının Kanun'daki asgari satış bedelini bu on beş günlük süre içinde ödemesi halinde icra müdürü, gerekli bilgi ve belgeleri temin ettikten sonra, satışın Kanun'un aradığı şartlar dâhilinde yapıldığını tespit ettiği takdirde, satışın onaylanıp malın devir ve teslim işlemlerinin yapılmasına karar verilmesi için dosyayı icra mahkemesine göndermektedir. Anlaşıldığı üzere, söz konusu on beş günlük süre içinde hem borçlunun alıcı bulması hem de satış işleminin gerçekleştirilip bedelin ödenmesi gerekmektedir. Anılan tüm bu işlemlerin on beş günlük süre içinde bitirilmesi, borçlunun önceden hazırlık yaptığı haller dışında son derece güç olduğu gibi, taşınırlar ve taşınmazlar arasında da herhangi bir farklılık gözetilmediğinden, özellikle taşınmazlar için kısa süre içinde alıcı bulup, satış bedelinin eksiksiz şekilde yatırılmasını sağlamak da oldukça zorluk yaratacaktır. O halde, kanun koyucunun en azından mevcut sürenin haklı sebeplerle uzatılmasına imkân tanınması; mahcuz malın değerine veya malın taşınır ya da taşınmaz olmasına göre daha uzun ve farklı süreler öngörmesi çok daha isabetli olacaktır⁸⁰.

Fransız Hukuku'nda ise, hukukumuzdakinden farklı olarak bu hususta daha uzun bir süreye yer verilmiş; ayrıca taşınırlar ve taşınmazlar bakımından bir ayırım yapılmıştır. Taşınırlardan gerek maddî eşyaların gerekse gayrî maddî hakların dostane satış yoluyla paraya çevrilebilmesi bakımından,

⁷⁹ Pekcanitez, 832-833.

⁸⁰ Pekcanitez, 837-838; Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin Özkan ve Özkes, Ders Kitabı, 231. Kanun'da borçluya tanınan satış süresinin kısa olduğu hususunda ayrıca bkz. Meriç, 127.

borçluya alıcılar bulabilmesi için bir aylık süre tanınmış; alıcı tarafından satış bedelinin ödenebilmesine ilişkin olarak ise, kanunen özel bir süre öngörülmemiştir. Taşınmazlar açısından dostane satışa ilişkin süre hem satış işlemlerinin yapılabilmesi, hem de satış bedelinin ödenmesini de içerecek şekilde dört ay olarak belirlenmiş; ancak satış bedelinin ödenmesinde gecikilmesi gibi gerekli hallerde, söz konusu sürenin en çok üç ay daha uzatılması mümkün kılınmıştır. Kanaatimizce, hukukumuzda taşınmazların paraya çevrilmesinin taşınırlara nazaran daha güç olduğu dikkate alınarak, mutlaka taşınırlar ve taşınmazlar bakımından farklı süreler kabul edilmelidir. Ancak, bu sürelerin belirlenmesi hususunda da, borçluya satış yetkisi verilmesinin en temel amacının mahcuz malın daha kısa sürede paraya çevrilmesi olduğu göz önünde bulundurularak, gerek satışın gerçekleştirilmesine, gerekse satış bedelinin ödenmesi suretiyle satış işleminin bütünüyle tamamlanabilmesine imkân verecek, mevcut on beş günlük süreden daha uzun iki ayrı süre taşınırlara ve taşınmazlara özgü olarak ayrı ayrı düzenlenmeli; haklı sebeplerin varlığı halinde ise, sürelerin makul sınırlar dâhilinde uzatılmasına olanak tanınmalıdır.

SONUÇ

İİK.m.111/a hükmü ile Fransız Hukuku'nun dostane satışa ilişkin hükümleri arasındaki en büyük farklılıklar, hukukumuzda Fransız Hukuku'nun aksine, taşınır mallar ile taşınmazlar arasında bir ayırım yapılmayıp, tüm mallar bakımından aynı düzenlemenin kabul edilmiş olması; Fransız Hukuku'nda alacaklının veya alacaklıların satış süreci boyunca son derece aktif bir konumda bulunup, tüm işlemleri denetleme imkânına sahip bulunmaları şeklinde ortaya çıkmaktadır. Fransız Hukuku'nda, taşınırlardan maddî eşyalar ile gayrî maddî haklardan pay sahiplerinin hakları ve borsa işlemlerine konu olmayan menkul kıymetlerin dostane satış yoluyla paraya çevrilebilmesi için alacaklının veya alacaklıların açıkça ya da zımnen rıza göstermeleri şart koşulmuş; taşınmazlar bakımından ise, alacaklıya veya alacaklılara borçlunun icra hâkiminden kendisine dostane satış yetkisi verilmesine ilişkin talebine itiraz edebilme ve satış süreci boyunca borçluyu denetleyebilme olanağı tanınmıştır. Taşınır hükmündeki gayrî maddî haklardan borsa işlemlerine konu olan menkul kıymetlerde ise, satış bedelinin piyasa tarafından arz ve talep dengesi çerçevesinde objektif şekilde belirlenmesinin doğal bir sonucu olarak, alacaklının veya alacaklıların rızası aranmamıştır.

Hukukumuzda, İİK.m.111/a bağlamında, menfaatler dengesine aykırı şekilde, satış işlemine ilişkin süreç boyunca alacaklının veya alacaklıların itiraz edebilmelerine, borçluyu denetlemelerine ilişkin herhangi bir düzenleme öngörülmemiş; sürecin yürütülmesi tamamen borçlunun iradesine terk edilmiş; borçlunun, satış için gerekli asgari bedeli ödeyebilecek bir alıcı bulması ve söz konusu bedelin on beş gün içerisinde yatırılması yeterli kabul edilmiştir. Borsa işlemlerine konu olan menkul kıymetlerin borçluya satış yetkisi tanınarak paraya çevrilebilmesi bakımından ise, ilgili taşınır malın satış bedeli arz ve talep dengesi çerçevesinde piyasa tarafından belirlenmesinin bir sonucu olarak, alacaklının veya alacaklıların rızasının aranmasına gerek bulunmadığı gibi, borçlunun satışa ilişkin işlemlerinin denetlenmemesi de herhangi bir sorun yaratmayacaktır.

Fransız Hukuku'nda, taşınırlardan gerek maddî eşyaların gerekse gayrî maddî haklardan pay sahiplerinin hakları ile borsa işlemlerine konu olmayan menkul kıymetlerin dostane satış yoluyla paraya çevrilebilmesi için borçlunun alıcılar tarafından kendisine yapılmış olan teklifler hakkında icra görevlisine bilgi vermesi gerekmektedir. Taşınmazların dostane satış yoluyla paraya çevrilebilmesi bakımından ise, borçlu satışa ilişkin gerekli hazırlıkları yaptığına dair hâkimi ikna edebilecek tüm delilleri sunmalıdır. Hukukumuzda, borçluya hesap verme yükümlülüğü getirilmemesi, alacaklının veya alacaklıların zararına olabilecek şekilde borçlunun keyfî şekilde istediği alıcıyı seçmesine sebep olabileceğinden, mutlaka borçluya satış yetkisi verilmesi sırasında alacaklının yada alacaklıların itirazda bulunmalarına imkân tanınıp, borçlunun satışa hazırlık işlemleri hakkında icra müdürüne bilgi verme yükümlülüğü öngörülmelidir. Borçlunun kıymet takdirinin tebliğinden itibaren yedi gün içinde icra müdüründen kendisine satış yetkisi verilmesini talep etmesi halinde, bu hususta herhangi bir takdir yetkisine sahip bulunmayan icra müdürünün borçluya süre vermek zorunda oluşu, kötü niyetli borçlunun satışı geciktirebilmek için dürüstlük kuralına aykırı şekilde hareket etmesine sebep olabilecektir. O halde, mutlaka icra müdürünün takdir yetkisi kabul edilmeli; borçluya, satışa ilişkin hazırlık işlemlerine giriştiğini en azından yaklaşık olarak ispat edebilmesi şartıyla, satış yetkisi tanınmalıdır.

Satışın onaylanıp hukuken geçerlilik kazanabilmesi, icra mahkemesinin kararına bağlı kılınmış olmakla birlikte, süreç içerisinde borçlunun bilgi verme yükümlülüğü bulunmamakta; icra mahkemesinin yapacağı inceleme sırasında alacaklı veya alacaklılara ve ilgililere hiçbir şekilde itiraz etme imkânı tanınmamaktadır. Oysaki, taşınmazların dostane satış yoluyla paraya

çevrilmesi bakımından satış işleminin hukukî açıdan sonuçlarını doğurabilmesi için icra hâkiminin onayının şart olduğu Fransız Hukuku'nda ise, icra hâkimi borçluya dostane satış yetkisi tanıdıktan sonra, borçlunun satış süreci boyunca yapmış olduğu işlemler hakkında alacaklıyı veya alacaklıları bilgilendirmesi gerekmekte; aksi takdirde alacaklı ya da alacaklılar cebrî icraya devam edilmesini icra hâkiminden talep edebilmektedirler.

Kıymet takdirinin iki yıl boyunca sabit kalması nedeniyle, enflasyonun ve değer artışının oldukça yüksek olmasına rağmen, taşınmazın muhammen bedelinde görünüşte herhangi bir değişiklik olmamaktadır. Bu durumda, herhangi bir hesap verme yükümlülüğü bulunmayan borçlu, satış yetkisine dayanarak muhammen bedeli çok düşük olan bir taşınmazı Kanun'un belirlediği asgari bedele göre paraya çevirebilecek; böylece ilgili malın yüzde doksanını karşılayıp, alıcının kendisine açıktan ödeme yapmasını sağlayabilmek suretiyle, kötü niyetli davranışlarda bulunabilecektir.

İİK.m.111/a bağlamında, on beş günlük süre içinde hem borçlunun alıcı bulması, hem de satış işleminin gerçekleştirilip bedelin ödenmesi gerekmektedir. Ancak, tüm bu işlemlerin anılan süre içinde bitirilmesinin, borçlunun önceden hazırlık yaptığı haller dışında, son derece güçlük arz ettiği ve taşınmazların paraya çevrilmesinin taşınırlara nazaran daha zor olduğu göz önünde bulundurularak, tıpkı Fransız Hukuku'ndaki gibi, mutlaka taşınırlar ile taşınmazlar bakımından mevcut on beş günlük süreden daha uzun olacak farklı süreler kabul edilmeli; haklı sebeplerin varlığı halinde ise, süreler makul sınırlar dâhilinde uzatılabilir.

KAYNAKÇA

- Alpaslan Mehmet Emin, İcra Dairelerinin Özerkleştirilmesi Fransız İcra Görevlisi Modeli. İstanbul: On İki Levha, 2018.
- Arslan Ramazan, Yılmaz Ejder, Taşpınar Ayvaz Sema ve Hanağası Emel. İcra ve İflâs Hukuku, 8.Baskı. Ankara: Yetkin, 2022.
- Atalı Murat, Ermenek İbrahim ve Erdoğan Ersin. İcra ve İflâs Hukuku, 6.Bası. Ankara: Yetkin, 2022.
- Boran Güneysu Nilüfer. İcra Hukukunda Taşınmazların Kıymet Takdiri. Ankara: Yetkin, 2020.
- Çiftçi Pınar. İcra Hukukunda Menfaat Dengesi. Ankara: Adalet, 2010.
- Daverat Xavier, "Saisie: Protection du débiteur." Répertoire de procédure civile, (Novembre 2019): 1-96 (www.dalloz.fr).
- Durman Okay, "İcra ve İflâs Kanunu'nda Yapılan Değişikliklerle Borçluya Satış Yetkisi Verilmesi," in 8.Uluslararası Asos Congress Hukuk Sempozyumu Tam Metin Kitabı. İstanbul: Asos, 15-16-17 June 2022.
- Fricero Natalie, "Saisie-vente." Répertoire de procédure civile, (Décembre 2011): 1-80 (www.dalloz.fr).
- Görgün L. Şanal, Börü Levent ve Kodakoğlu Mehmet. İcra ve İflâs Hukuku, 3.Baskı. Ankara: Yetkin, 2022.
- Gündoğan Atilla, Türk İcra İflâs Hukukunda ve Karşılaştırmalı Hukukta Borçluya Rızai Satış Yetkisi Verilmesi ve İcra Hukukunda Elektronik Satış (7343 S.K. Değişiklikleri İle). İstanbul: Aristo, 2022.
- Hoffschir Nicolas, "Les attributions du juge de l'exécution et la vente amiable d'un bien indivis." Dalloz actualité, (14 Septembre 2021): 1-5 (http://www.dalloz.fr).
- Hoonakker Philippe, "Panorama des solutions alternatives, L'exécution immobilière en Europe, entre tradition et modernité, quelle saisie immobilière pour demain", in Actes du colloque du Strasbourg des 1er et 2 Avril 2005. Paris: Droit et Procédures, 2005.
- Kale Serdar, "İcra ve İflâs Hukukunda Online Satış", Lexpera Blog, <https://blog.lexpera.com.tr/icra-ve-iflas-hukukunda-online-satis> (27.11-2021-Güncelleme: 05.12.2021), 1-10.
- Leborgne Anne, Droit de l'exécution, 2e édition. Paris: Dalloz, 2014.
- Martin Xavier, "Saisie immobilière: de la bonne pratique de la vente amiable sur autorisation judiciaire." Defrénois, no.39, (24 Septembre 2020), 15-20.
- Meriç Nedim, İcra Hukukunda Karşılama Prensibi (Türk-İsviçre Hukuku Kapsamında). İstanbul: On İki Levha, 2022.
- Namlı Mert, İcra Hukukunda Taşınmaz Malların Haczi ve Paraya Çevrilmesi. İstanbul: On İki Levha, 2019.

- Özekes Muhammet, *İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler*. Ankara: Adalet, 2009.
- Özmumcu Seda, *Cebri İcra Hukukunda Pazarlık Suretiyle Satış*. İstanbul: Vedat, 2005.
- Pansier Frédéric-Jérôme, “La vente amiable.” *Recueil Dalloz*, (2007): 1-5 (<http://www.dalloz.fr>).
- Pekcanitez Hakan, “Borçluya Satış Yetkisi Verilmesi (İİK md.111/a).” *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, no.1 (2022): 819-848.
- Pekcanitez Hakan, Atalay Oğuz, Sungurtekin Özkan Meral ve Özekes Muhammet, *İcra ve İflâs Hukuku*, 11.Bası. Ankara: Yetkin, 2013.
- Pekcanitez Hakan, Atalay Oğuz, Sungurtekin Özkan Meral ve Özekes Muhammet, *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, 9.Bası. İstanbul: On İki Levha, 2022. (*Kısaltma: Pekcanitez/ Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, Ders Kitabı*)
- Pekcanitez Hakan ve Akkan Mine, “7343 Sayılı Kanunla İcra ve İflâs Kanunu’nda Yapılan Değişikliklerin Zaman Bakımından Uygulanması.” *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 160 (Mayıs-Haziran 2022): 259-297.
- Piédelièvre Stéphane, *Procédures civiles d’exécution*. Paris: Economica, 2016.
- Piédelièvre Stéphane ve Guerchoun Frédéric, “Saisie immobilière.” *Répertoire de droit immobilier*, (Novembre 2021): 1-180 (www.dalloz.fr).
- Raschel Loïs, “Saisie des droits incorporels: saisie-vente des droits d’associé et des valeurs mobilières.” *Répertoire de procédure civile*, (Septembre 2012): 1-37 (www.dalloz.fr).
- Taman Şıpka Şükran, *Türk Hukukunda Kanunî Önalım (Şuf’a) Hakkı (MK.m.659) (Hukuki Niteliği ve Kullanma Koşulları)*. İstanbul: Alfa, 1994.
- Théry Philippe, “Saisie de droits sociaux et de valeurs mobilières.” *Répertoire des sociétés*, (Juin 2014): 1-45 (www.dalloz.fr).
- Uyar Talih, 24/11/2021 Tarihli ve 7343 Sayılı “İcra ve İflâs Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”un Getirdiği Yenilikler, *İstanbul Barosu Dergisi* 96, no.1 (Ocak-Şubat 2022): 15-101.
- Yardım M. Ertan, “İcra ve İflas Kanunu’nda Paraya Çevirme İşlemlerine Dair 7343 Sayılı Kanun İle Getirilen Değişiklikler ve Yenilikler.” *KHAS Hukuk Bülteni*, (24 Aralık 2021) <https://hukukbulteni.khas.edu.tr/bulten/63>, 1-5.
- [https:// www.legifrance.gouv.fr/ loda/ id/ JORFTEXT000000172847 /#:~:text=L'activit% C3% A9cret%20en%20Conseil%20d'Etat](https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000172847/#:~:text=L'activit%C3%A9des%20personnes%20physiques,d%C3%A9cret%20en%20Conseil%20d'Etat)
- <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000000541408>
- <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/LEGIARTI000025024673/2012-06-01/>
- <https:// www.legifrance.gouv.fr/ loda/id/ LEGIARTI000025936193/2012-06-01/>